

Бу ҳақда Козогистон Миллий академик кутубхонасида бўлиб ўтган "Улуг Улус - Буюк дала тарихи» халқаро онлайн-конференциясида маълум килинди, дея хабар беради Kazinform мухбири.

"Халқаро Туркий Академия бу ишни 2015 йилда, Козок хонлигининг 550 йиллиги нишонланганидан кейин бошлаган. Хусусан, 2016 йилда биз Кентай ҳудудига халқаро экспедиция уюштирдик. 2017 йилда "Кентайдан Улугтаугача" халқаро экспедицияси ташкил килинди. 2018 йилда бир қатор китобларни нашр қилдик ва учрашувлар ўтказдик. 2019 йилда Парижда йирик халқаро конференция ўтказдик. Нур-Султан, Тараз, Бишкекда катта йиғилишлар бўлиб ўтди ва йиғирмага яқин китоб нашр этилди. Хусусан, Рашид ад-Диннинг 5 жилдлик "Жамиг ат-таворих" китобидан ҳужжатлар тўплами мавжуд. Энг сўнгги нашр қилинган китоб - Берке хон ҳақидаги монография», - деди Халқаро Туркий Академия президенти Дархан Кидирали.

У Жўчи улуси тарихи билан боглик бир қатор масалаларни кўтарди.

"Анжуман аввалида улус тарихи ҳақида бир нечта фильмларни томоша қилдим. Бу объектив фикр деб айта олмаيمиз, лекин мен бу борада бир нечта масалаларни айтиб ўтмоқчиман. Биринчидан, улуснинг номи "Олтин Ўрда" эди. Маълумки, "Ўрда" сўзи маълум тилларда салбий маънода ишлатилган. Шунинг учун, бу "Олтин Ўрда" дан кейин пайдо бўлган ном эканлигини биламиз. Ўйлайманки, "Улуг Улус" номи 750 йиллик юбилейда иккинчи ўринни эгаллаши керак. Унинг шаклланиши кўпинча Чингизхон, Жўчи, Бату билан боглик, аммо у Талас қурултойидан бошланган. Талас қурултойи 1269 йилда бўлиб ўтганлиги тўғрисида жуда кўп тортишувлар мавжуд ва ҳар қимнинг фикри турлича. Археологларнинг фикрлари бор, биз ҳам ҳулосалар чиқарамиз, улар ҳақида биз хабар берамиз. Талас қурултойи ҳақидаги китоблар йўқ ҳисоби. Улуснинг отаси ҳисобланмиш Жўчи хоннинг тугилиши ҳам, ўлими ҳам сир-синоатга тўла. Унинг ўзи ҳаётлиги пайтида ҳам у ҳақида турли хил олди-қочди гаплар мавжуд эди. Жўчи хон

билан боглик археологик казишмалар Совет даврида бошланган, аммо тўхтатиб қўйилган. Буни антропологик ишлар билан бирлаштириш керак. Умуман олганда, унинг макбараси Чингизхон ва унинг сулоласидан қолган дунёдаги ягона ёдгорлик эканлигини таъкидлаш керак. Президент Касим-Жомарт Тоқаев ҳам Жўчи хон макбараси Сариарқада жойлашганлигини кўпчилик билмаслигини таъкидлаб ўтди. Улуғ Улуснинг 750 йиллиги муносабати билан қилинадиган ишлар қўп, деб ўйлаймиз. Унинг инсоният тарихида қолдирган маънавий ва маданий излари ҳақида ҳали ёзилади. Биз Улуғ Улус тарихини унинг таркибига қирувчи замонавий давлатлар бирлаштирган тақдирдагина тизимли ишларга эриша оламиз», - деди.

Таъкидлаш жоизки, Козогистон Маданият ва спорт ишлари вазирлиги ва Таълим ва фан вазирлигининг Давлат тарих институти билан биргаликда ташкил этилган халқаро онлайн-конференциянинг мақсади Олтин Ўрданинг Евроосиё тарихидаги ролини ўрганиш, манбашунослик ва эпиграфик тадқиқотларни қўллаб-қувватлашдир.

Муаллиф: Зарина Каҳарман